

GEEF KOLIEK EEN MINIMALE KANS:

Koliek

en de invloed van een passend rantsoen

Op de vorige pagina's heb je kunnen lezen wat koliek is en wat je moet doen bij acute klachten. Maar wat kun je zelf doen om **koliek zoveel mogelijk te voorkomen**? In dit artikel **de beste tips** van drs. Annette van Weezel Errens, die zich bezighoudt met de voeding, welzijn en het management van paarden.

Tekst: Annette van Weezel Errens, foto's: Shutterstock

Koliek is een verzamelnaam voor acute buikpijn. Dit kan in ernst verschillen van mild tot levensbedreigend. Er bestaan verschillende vormen van koliek. Vaak wordt koliek veroorzaakt door problemen in het maag-darmkanaal, maar er bestaan ook 'valse' kolieken die veroor-

zaakt worden door bijvoorbeeld problemen met de eierstokken of de blaas. De meest voorkomende vormen van koliek zijn: verstopingskoliek, krampkoliek, gaskoliek en zandkoliek. Deze soorten van koliek kunnen bijvoorbeeld ontstaan door een verkeerde kwaliteit van het voer - denk aan bedorven of beschimmeld voer - of een verkeerde

samenstelling van het voer, bijvoorbeeld te weinig ruwvoer of te veel krachtvoer of te veel stro. Ook te snelle voerveranderingen, mineralentekorten of te schrale weiden, waardoor er zand wordt gegeten of een slecht gebit waardoor slecht gekauwd wordt, kan bijdragen aan het ontstaan van koliek. Tot slot zijn worminfecties of littekenweef-

Het is belangrijk dat je paard een groot gedeelte van de dag vrij kan bewegen met soortgenoten.

sel van oude worminfecties een mogelijke oorzaak.

Daling in zuurgraad

Het moderne paard is veranderd van een grote grazer naar een atleet. Waar vroeger een paard minimaal zestien uur per dag ruwvoer - kruiden, grassen en takjes - kon eten, haalt het nu vaak zijn energie voornamelijk uit krachtvoer en veel minder uit ruwvoer. En dat in slechts een paar uur tijd per dag. Dit ruwvoer is vaak van oude koeienweides met hoge suiker- en fructaangehalten en erg wisselende eiwitgehalten, wat vaak het spijsverteringsstelsel ontregelt. Dit veroorzaakt een daling in de zuurgraad in de dikke en blinde darm, waardoor de darmflora verstoord wordt: suikers en fructaan worden omgezet in lactaat. Als gevolg hiervan kunnen stoornissen optreden, zoals: maag-darmzweren, verstoppen, krampen, diarree, koliek, hoefbevangenheid of gedragsproblemen als gevolg van chronische buikpijn.

Voor een gezond en gelukkig paard: minimaal drie keer per dag voldoende vezelrijk ruwvoer.

Ruwvoeranalyse

Elk paard moet dus bijna de gehele dag voedsel in het spijsverteringskanaal (maag, darmen) hebben zodat de afbrekende enzymen daarop inwerken in plaats van op de maagwand en het darmslijmvlies. Dit gaat maag- en darmzweren tegen. Door krachtvoer in kleine portie bij te voeren - naar de behoefte, liefst aan de hand van een ruwvoeranalyse - kun je schommelingen in de darmflora minimaliseren. Dit geldt ook voor voerwisselingen: introduceer dat in kleine stapjes zodat de darmbacteriën daar geleidelijk op over kunnen schakelen. Onthoud goed dat bij een gemiddeld ruwvoer met tien tot twaalf procent suiker de meeste paarden geen extra energie meer nodig hebben uit krachtvoer. Kilo's extra krachtvoer geeft risico's op te dikke paarden en pony's, insulineresistentie en hoefbevangenheid. Een mineralaanvulling is wel noodzakelijk, omdat het meeste ruwvoer flinke tekorten laat zien in de analyses.

Bewegen met soortgenoten

Ook is het belangrijk dat een paard gedurende een groot gedeelte van de dag vrij kan bewegen met soortgenoten. Beweging bevordert de passage van het voedsel zodat ook verstoppingskoliek minder kans krijgt. Ook werkt beweging ontstressend, omdat het paard dan in de gelegenheid is zijn na-

tuurlijke gedrag uit te oefenen.

De darmflora in balans houden

Alle paarden hebben baat bij een goede darmflora, maar voor paarden die koliekgevoelig zijn, paarden met spierproblemen, insulineresistentie, gedragsproblemen, paarden die moeite hebben om op gewicht te komen of paarden die veel moeten presteren, is het extra belangrijk om te zorgen dat de darmflora in balans blijft. Bij de verbranding van suikers in de spieren wordt lactaat (melkzuur) geproduceerd, waardoor spierversuring en vermoeidheid optreedt - soms tot spierbevangenheid aan toe - en spierschade door de afvalstoffen optreedt. Bij een goede darmflora gaan de spieren op de langere termijn meer vetzuren verbranden in plaats van suikers. Dat is gunstig voor het uithoudingsvermogen en spierherstel.

In een goede darmflora worden bovendien vitamine B en K aangemaakt en wordt de opname van andere vitaminen en mineralen bevorderd. Levende gistcultuur (*Saccharomyces cerevisiae*), corrigeert de darm pH, waardoor de goede bacteriën de overhand krijgen. Daardoor zorgt het ervoor dat ruwvoer, zoals hooi, kuil en gras, beter benut wordt. Het herstelt bovendien de stofwisseling. Het is raadzaam om paarden en pony's die te maken hebben met terugkerende koliek of de andere pro-

LET OP!

Onbemest ruwvoer kan extreem hoog in suiker zijn, tot wel twintig procent. Dan valt al het suikerarme krachtvoer in het ruwvoer analyseren bij paarden en pony's met insulineresistentie of ander problemen met de suikerstofwisseling.

blemen in dit artikel, te ondersteunen met deze levende gistculturen in het rantsoen. Betere voersoorten hebben dit in het voer opgenomen, en het is ook in bepaalde supplementen terug te vinden. Wel is er erg veel kwaliteitsverschil onder deze producten. Als het bij het een product niet aanslaat, zegt dat vaak meer wat over de kwaliteit van dat product dan dat er geen sprake zou kunnen zijn van een onbalans in de darmflora.

Hoe voeren?

Voor een gezond en gelukkig paard is het belangrijk dat hij minimaal drie keer over

de dag verdeeld, de beschikking heeft over voldoende vezelrijk ruwvoer. Hier moet een paard minimaal veertien uur op kunnen kauwen, met een maximale pauze van zes uur. Qua hoeveelheid kan anderhalf tot twee procent van het gewicht van het paard worden aangehouden in droge stof. Hooi bevat tachtig procent aan droge stof, droge kuil ongeveer zeventig procent. Dit komt neer voor een paard van 500 kilo op 9 tot 12,5 kilo hooi en 11 tot 14 kilo voordroogkuil. Dat vul je aan met de ontbrekende vitaminen, mineralen en indien nodig wat energie. Als het paard dan ook nog eens een groot gedeelte van de dag vrij mag bewegen, komen we toch een heel eind in de richting van de 'happy athlete'. 🐾

Al in haar studententijd werd drs. Annette van Weezel Errens geïnspireerd om mogelijke oplossingen voor veterinaire problemen in het rantsoen te zoeken in plaats van medicatie. En met succes, zij heeft een

aantal producten ontwikkeld onder de naam Equilin en daar al diverse prijzen voor mogen ontvangen. Voeding, welzijn en gezondheid gaan samen.